

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ ім. С. Кузнеця

УДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Визначено напрями та розроблено рекомендації щодо вдосконалення транспортної діяльності вітчизняних підприємств. Проаналізовано показники якості транспортного забезпечення, показники, що оцінюють ефект від перевезення вантажів у встановлені терміни, показники, що характеризують втрати продукції при перевезенні, та показники оцінки ефекту від покращення умов транспортування. Виявлено можливі проблеми, які виникають при перевезенні вантажів, та шляхи їх вирішення. Запропоновано впровадити систему автоматизації транспортної діяльності на підприємствах.

Аннотация. Определены направления и разработаны рекомендации по совершенствованию транспортной деятельности отечественных предприятий. Проанализированы показатели качества транспортного обеспечения, показатели, оценивающие эффект от перевозки грузов в установленные сроки, показатели, характеризующие потери продукции при перевозке, и показатели оценки эффекта от улучшения условий транспортировки. Обнаружены возможные проблемы, возникающие при перевозке грузов, и пути их решения. Предложено внедрить систему автоматизации транспортной деятельности на предприятиях.

Annotation. The study identified areas and developed recommendations for improving the transport activities of domestic enterprises. Indicators of transport provision quality, the effect of timely transportation of goods, the indicators characterizing production losses during transportation, and indicators assessing the effect of improved transportation were analyzed. Possible problems arising from the carriage of goods, and solutions to them were elicited. A system of automation of transportation activity was proposed.

Ключові слова: транспортна діяльність, логістична система, транспортне забезпечення, перевезення вантажів.

До логістичної системи підприємств входять закупівельна, виробнича, збутова, транспортна, складська та інші види діяльності. Важливою складовою вдосконалення логістичної системи підприємств є вдосконалення транспортної діяльності, що є дуже актуальним у сучасних умовах господарювання.

Мета – визначити напрями та розробити рекомендації щодо вдосконалення транспортної діяльності вітчизняних підприємств.

Зростає кількість публікацій російських та українських вчених із теоретичних і практичних основ логістики, зокрема транспортної логістики, а саме: Крикавського Є. В., Окландера М. А., Гаджинського А. М., Анікіна Б. А., Миротіна Л. Б., Ташбаєва І. Е. та ін. Проблемним залишається питання розробки комплексної програми вдосконалення транспортної діяльності підприємств.

Важливими показниками якості транспортного забезпечення є доставка вантажів у відповідні терміни і без втрат. До якісних показників, що характеризують транспортування вантажів у відповідні терміни, належать [1]:

- а) питома вага вантажів, перевезених на замовлення в обумовлені терміни;
- б) час простою машин при очікуванні технологічного транспорту;
- в) час затримки між одержанням продукції та вивезенням її до місця зберігання, переробки чи споживання.

Показниками, що оцінюють ефект від перевезення вантажів у встановлені терміни, можуть бути [1]:

економія коштів і ресурсів замовника внаслідок перевезення вантажів у встановлені терміни; економія коштів і ресурсів за рахунок зменшення втрат унаслідок зменшення простоїв техніки в очікуванні технологічного транспорту; економія коштів і ресурсів від зменшення втрат унаслідок своєчасної доставки продукції до місць зберігання, переробки та споживання.

Показниками, що характеризують втрати продукції під час перевезення, є [2]:

- питома вага вантажів, втрачених під час транспортування та навантаження;
- частка вантажів, якість яких погіршилася під час їх доставки.

Показниками оцінки ефекту від покращення умов транспортування є: економія коштів і ресурсів від зменшення втрат під час транспортування та навантаження, економія коштів і ресурсів за рахунок зменшення частки вантажів, що псуються під час їх доставки [2].

Транспортна діяльність є однією з найголовніших у функціонуванні будь-якого підприємства. Вона прямо впливає на кінцеві результати господарювання підприємств різних галузей (матеріального виробництва видобувної, обробної та машинобудівної промисловості, будівництва і землеробства). Основними завданнями транспортної діяльності є своєчасне якісне і повне задоволення потреб клієнтів у перевезеннях та підвищення економічної ефективності роботи підприємства. Для вирішення цих завдань

наявного транспорту, вдосконалення їх взаємодії і підвищення ефективності роботи всієї транспортної системи підприємства.

На даний момент в умовах сучасної технічної революції, концентрації, централізації і комбінованої співпраці, а також усіх зв'язків, що ускладнюються, між окремими галузями промисловості та всередині кожної з них, великого значення набувають проблеми вдосконалення організації та управління визначеними системами, оптимізації основних видів діяльності підприємств, а у зв'язку з цим і комплексним підходом до того або іншого об'єкта дослідження.

Найперспективнішим напрямом оптимізації перевезень вантажів є розвиток технологій, які об'єднували б переваги інформаційних систем, математичного програмування та логіки. Можливі проблеми перевезень продукції підприємств та шляхи їх вирішення наведені у таблиці.

Таблиця

Можливі проблеми, які виникають при перевезенні вантажів, та шляхи їх вирішення

Проблеми	Шляхи їх вирішення
1	2
Стихійні лиха: затоплення, пожежа, мороз, шторм, ураган, зсуви ґрунту, статична електрика	Довгострокове страхування
Перехід кваліфікованих працівників на іншу роботу	Довгострокове страхування
Вандалізм, злочинство, порушення довіри	Середньострокове страхування
Технічно більш складні перевезення, ніж передбачалося	Комплексний попередній аналіз технічних характеристик перевезень
Перевезення негативно впливають на навколишнє середовище	Використання додаткових заходів безпеки під час перевезень
Інфляція та інші економічні явища, які впливають на економічну ситуацію	Підвищена уважність під час підготовчих робіт
Перевезення вантажів широкої номенклатури, призначених для задоволення потреб більшої кількості споживачів, урахування ринкових умов, рівень попиту та його постійні коливання	Використання великої кількості збірних маршрутів за допомогою автомобільного транспорту, облік великої кількості технологічних обмежень та обробки вихідної інформації
Ряд серйозних технічних обмежень під час малопартійних перевезень у транспортних системах великих та середніх міст	Ретельний аналіз великих масивів даних щодо формування оптимального маршруту
Необхідність виконання жорстких вимог клієнтів щодо часу та строків доставки збірних вантажів	Залучення до перевезень додаткового рухомого складу, формування оптимального маршруту
Істотна нерівномірність перевезень за днями тижня і за місяцями року, що викликана коливаннями попиту	Залучення до перевезень додаткового рухомого складу меншої вантажопідйомності, формування оптимального маршруту

Закінчення таблиці

1	2
Пошкодження вантажу у процесі перевантаження з одного виду транспорту на інший	Короткострокове страхування вантажу
Виявлення під час завантаження браку, нестачі, пересортиці, пошкоджень вантажу	Встановлення винуватців, ліквідація невідповідностей
Перевезення нестандартних вантажів	За необхідності оренда спеціалізованого транспорту, формування оптимального маршруту
Перевезення спецтехніки	Формування оптимального маршруту, оренда низькорамного обладнання – напівпричепів-ваговозів різних габаритів, оренда спеціальних тягачів із трьома задніми осями
Віддаленість замовників від автотранспортних підприємств	Періодичне проведення часового і географічного аналізу розподілу матеріального потоку, визначення хронометражу для розрахунку середнього часу на здійснення операції

Дані таблиці свідчать про те, що для вирішення проблем, що виникають, необхідна розробка комплексної системи із забезпечення автотранспортних підприємств єдиною обліковою методикою з метою управління витратами і більш швидкого вирішення всіх виникаючих проблем, пов'язаних із перевезенням вантажів.

Переходячи від вибору методу дослідження до формування системотехнічної моделі транспортних комплексів, необхідно розробити таку систему, відповідно до якої однією із взаємодіючих підсистем є транспортні потоки, іншою підсистемою – автопарк підприємства, транспортні засоби якого можна здавати в оренду.

У сучасних умовах господарювання вітчизняних підприємств актуальною є розробка автоматизованої системи, яка дозволяє вирішувати такі завдання [3; 4]:

комплексна реєстрація заявок і договорів на надання автотранспортних послуг та оренду автотранспорту; складання на постійній основі рознарядок на роботу транспорту, формування шляхових листів, обробка інформації за дорожніми листами (час знаходження автотранспорту на маршруті, пробіг); щоденний облік палива в баках за кожною одиницею техніки, формування звітів і відомостей з обороту пально-мастильних матеріалів;

щоденний облік розрахунків із замовниками та орендарями, таксування шляхових листів;

комплексний облік роботи техніки, проведення планових технічних оглядів та капітальних ремонтів;

упровадження автоматизованого обліку орендованої техніки аналізу строків її повернення – дуже актуально, коли для роботи використовуються блок-контейнери і різноманітний рухомий склад, а також виробнича техніка;

щоденний облік роботи водіїв і робітників ремонтних служб, ведення табелів обліку робочого часу.

Проведений аналіз програмного забезпечення транспортного спрямування показав, що можливості програм не обмежуються лише автоматизацією оформлення подорожнього листа, ведення журналу подорожніх листів, а також найпростішим веденням обліку [5].

Також автоматизовані транспортно-технологічні процеси мають два різновиди:

а) транспортно-збиральний процес, при якому замість вантажної операції здійснюється збиральна (збирання матеріалу, розподіленого на поверхні і подання його у кузов). У цьому процесі (збирання, перевезення) базова операція розпочинає, а транспортна операція завершує його;

б) транспортно-розподільчий процес, де розвантажувальна операція замінюється розподільчою (виданням матеріалу з кузова і розподілом його на поверхні). У цьому процесі транспортна операція є початковою, а базова закінчує його.

Упровадження системи автоматизації транспортної діяльності на підприємстві у більшості випадків не починається без об'єктивних вагомих причин та спрямовується на вирішення конкретних завдань. Кінцевою метою є отримання прибутку, тому від проекту впровадження транспортної інформаційної системи очікується такий результат, який дозволить піднятися на наступний рівень у досягненні кінцевої мети. Відповідно, перш ніж починати проект впровадження, необхідно розрахувати, які вигоди принесе підприємству це рішення, чи окупляться вкладення та чи варто здійснювати автоматизацію.

Таким чином, було визначено напрями та розроблено рекомендації щодо вдосконалення транспортної діяльності вітчизняних підприємств. Було проаналізовано показники якості транспортного забезпечення, показники, що оцінюють ефект від перевезення вантажів у встановлені терміни, показники, що характеризують втрати продукції при перевезенні, та показники оцінки ефекту від покращення умов транспортування. Було виявлено можливі проблеми, які виникають при перевезенні вантажів, та шляхи їх вирішення. Також було запропоновано впровадити систему автоматизації транспортної діяльності на підприємствах. Подальше дослідження необхідно спрямувати на розробку рекомендацій щодо оптимізації процесів внутрішньоцехового транспортування на підприємствах.

Наук. керівн. Руденко Г. Р.

Література: 1. Транспортная логистика : учебник для транспортных вузов / под ред. Л. Б. Миротина. – М. : Изд. "Экзамен", 2009. – 512 с. 2. Перебийніс В. І. Транспортно-логістичні системи / В. І. Перебийніс, О. В. Перебийніс. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2011. – 312 с. 3. Смирнов І. Г. Транспортна логістика : навч. посібн. / І. Г. Смирнов, Т. В. Косарева. – К. : ЦУЛ, 2008. – 224 с. 4. Економіка логістичних систем : монографія / М. Васелевський, І. Білик, О. Дейнека та ін. ; за заг. ред. Є. Крикавського та І. Кубіва. – Львів : Національний університет "Львівська політехніка", 2008. – 596 с. 5. Колодізева Т. О. Методичне забезпечення оцінки ефективності логістичної діяльності підприємств : монографія / Т. О. Колодізева, Г. Р. Руденко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 292 с.